

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 147

2935 Sayılı Olağanüstü Hal Kanununun 11 inci Maddesine Üç Bent ile Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve Anayasa ve İçişleri Komisyonları Raporları (1/552)

T.C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Tetkik Dairesi
Başkanlığı

9 . 8 . 1984

Sayı : K.K.T.D. 18/101-1/204/03576

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

«2935 Sayılı Olağanüstü Hal Kanununun 11 inci Maddesine Üç Bent ile Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname» bugünkü Resmî Gazetede yayımlanmış ve Anayasanın 121 inci maddesine göre ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Turgut Özal
Başbakan

G E R E K Ç E

12 Eylül Harekâtından itibaren ülkemizde işçi çıkarma yasağı uygulanmaktadır. Sıkıyönetimin kalkması ile birlikte bu yasağın kalkacağı açıktır. Üç yılı aşan bir süre içinde, belli şartlar dışında işçinin işinden çıkarılmamasının bu konuda bir birikim meydana getirmesi tabiidir. Halen süregelmekte olan ekonomik durgunluk nazara alındığında sıkıyönetimin kalkması ile birlikte çok sayıda işçinin işverenlerce işlerinden çıkartılmaları ihtimal dahilindedir. Belirtilen bu durumun yeni bir anarşi kaynağı olabileceği düşünülmektedir. İşçi çıkartmanın izne bağlanmasına imkân verilme suretiyle bunların önüne geçilmesi öngörülmüştür.

Dernekler Kanunu, dernek kurulmasını serbest bırakmıştır. Ancak olağanüstü hal ilan edilen bölgelerde yeni dernek kurulması veya mevcut derneklerin faaliyetlerini sürdürmeleri genel asayiş yönünden sakıncalı olabilir. Bu itibarla, dernek kurulmasının olağanüstü hal ilan edilen bölgelerde izne bağlanmasında yarar görülmüştür.

Gerek bir grup işçinin işini terk ederek sokağa döküleceği gerekse üretimde azalmaya sebep olacağı, bu durumun ise olağanüstü halin icapları ile bağdaşmayacağı düşünülerek grev ve lokavt uygulamasının bir aya kadar ertelenmesi uygun görülmüştür.

Anayasanın 129 uncu maddesinin dördüncü fıkrası, «Memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken işledikleri kusurlardan doğan tazminat davaları, kendilerine rücu edilmek kaydıyla ve kanunun gösterdiği şekil ve şartlara uygun olarak, ancak, idare aleyhine açılabilir.» hükmünü ihtiva etmektedir. Eklenen madde ile Olağanüstü Hal Kanunundan doğan yetkilerin kullanılması sırasında kusurlu olabilecek davranışlarından ötürü ilgililerce idare aleyhine açılan tazminat davası sonunda ödenecek tazminatın kamu görevlisine rücu edilebilmesi için şahsî kusurun çok açık ve ağır olması şartı öngörülmektedir. Ancak ilgili bakanın uygun görüşü olmadıkça rücu davası açılmayacağı hükmü getirilmiştir. Bunun nedeni olağanüstü hal müessesesinin ihtiyaca cevap vermesini sağlamaktır. Olağanüstü hal yönetiminde ilgililerin başarılı olması yetkilerini çekinmeden kullanması ile mümkündür. Devamlı bir şekilde şahsen tazminat ödeme tehdidi altında bulunan kamu görevlisinin yetkilerini kullanırken çekimser davranması doğaldır.

Anayasa Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Anayasa Komisyonu
Esas No. : 1/552
Karar No. : 13

11 Ekim 1984

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca 1 Eylül 1984 günü Komisyonumuza gönderilen, 2939 Sayılı Olağanüstü Hal Kanununun 11 inci Maddesine Üç Bent İle Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname Komisyonumuzun 3 Ekim 1984 günlü toplantısında, İçişleri Bakanlığı temsilcileri de hazır bulunduğu halde incelenmiştir.

Komisyonumuz, Kanun Hükmünde Kararnameyi, gerekçesi ile birlikte incelemiş ve olumlu bularak maddelerinin görüşülmesine geçmiştir.

Kanun Hükmünde Kararnamenin, 1 ve 2 nci maddeleri aynen, 3 ve 4 üncü maddeleri de Kanun Hükmünde Kararnamenin kanunlaşacağı düşüncesiyle «Kanun Hükmünde Kararname» ibareleri «Kanun» olarak değiştirilerek kabul edilmiştir.

Raporumuz, İçişleri Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan
Kâmil T. Coşkunoğlu
Ankara

Başkanvekili
Münir Fuat Yazıcı
Manisa

Sözcü
Ahmet Remzi Çerci
Adana

Kâtip
Mehmet Zeki Uzun
Tokat

Üye
Mustafa Çakaloğlu
Antalya

Üye
Ünal Yaşar
Gaziantep

Üye
Mustafa Çelebi
Hatay

Üye
Rıfat Bayazıt
2 nci maddeye Anayasanın 129/5
maddesi karşısında muhalifim.
Kahramanmaraş

Üye
Orhan Otağ
Kocaeli

Üye
Mustafa Sabri Güvenç
Niğde

Üye
Ahmet Turan Soğancıoğlu
Sivas

Üye
Osman Bahadır
Trabzon

İçişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

İçişleri Komisyonu

Esas No. : 1/552

Karar No. : 36

31 . 10 . 1984

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2935 Sayılı Olağanüstü Hal Kanununun 11 inci Maddesine Üç Bent İle Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname Komisyonumuzun 17.10.1984 tarihli 3 üncü Birleşiminde görüşülerek aynen kabul edilmiş ancak aynı toplantıda sözkonusu kararnamenin yeniden görüşülmesi için verilen önerge içtüzüğün 44 üncü maddesi uyarınca kabul edilerek konunun yeniden incelenmesi için üç kişilik bir Altkomisyon kurulmasına karar verilmiştir.

Altkomisyonun konuya ilişkin raporu ile 201 sayılı Kanun Hükmünde Kararname Komisyonumuzun 31.10.1984 tarihli 5 inci Birleşiminde Hükümet temsilcilerinin de katıldığı toplantıda tekrar incelenip görüşülmüştür.

Kararnamenin 1 inci maddesiyle 2935 sayılı Olağanüstü Hal Kanununun 11 inci maddesine eklenen (n) bendinde yer alan «İşçi çıkarmalarını» tabirinden sonra işçi ve işveren arasında dengeyi sağlamak bakımından «işveren de durumunu dikkate alarak» ibaresi ilave edilmiştir. (o) bendinin ikinci cümlesi, olağanüstü halin uygulandığı yerlerde derneklerin daha etkili biçimde kontrol altında tutulmalarını temin etmek için kararname metninden çıkarılmıştır.

Kararnamenin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kararnamenin 3 üncü maddesi söz konusu kanun hükmünde kararnamenin kanunlaşacak olması nedeniyle «Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.» şeklinde değiştirilerek benimsenmiştir.

Kararnamenin 4 üncü maddesi «Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür» şeklinde değiştirilerek kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurula sunulmak üzere saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekilli	Sözcü
<i>Necat Tunçsiper</i>	<i>Nihat Akpak</i>	<i>Atilla Sin</i>
Balıkesir	Sakarya	Muş
Kâtip	Üye	Üye
<i>İsmail Üğdül</i>	<i>Metin Üstünel</i>	<i>Kadri Altay</i>
Edirne	Adana	Antalya
Üye	Üye	Üye
<i>Muzaffer Aracu</i>	<i>Ahmet Ata Aksu</i>	<i>Namık Kemal Şentürk</i>
Denizli	Gaziantep	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>İbrahim Ural</i>	<i>Fazıl Osman Yöney</i>	<i>Hüseyin Aydemir</i>
İstanbul	İstanbul	İzmir
Üye	Üye	Üye
<i>Suha Tanık</i>	<i>Ali Aşkın Toktaş</i>	<i>Ziya Ercan</i>
İzmir	İzmir	Konya
Üye	Üye	Üye
<i>Salim Erel</i>	<i>Süleyman Çelebi</i>	<i>Mehmet Umur Akarca</i>
Konya	Mardin	Muğla

Üye

Mehmet Kara
Trabzon

Üye

Osman Doğan
Şanlıurfa

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

2935 Sayılı Olağanüstü Hal Kanununun 11 inci Maddesine Üç Bent İle Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname

2935 sayılı Olağanüstü Hal Kanununun 11 inci maddesine üç bent ile Kanuna bir ek madde eklenmesi; Anayasanın 121 inci maddesi ile anılan Kanunun 4 üncü maddesinin verdiği yetkiye dayanılarak Cumhurbaşkanının başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulunca 4.6.1984 tarihinde kararlaştırılmıştır.

MADDE 1. — 2935 sayılı Olağanüstü Hal Kanununun 11 inci maddesine aşağıdaki (n), (o) ve (ö) bentleri eklenmiştir.

«n) İşçinin isteği, ahlâk ve iyi niyet kurallarına uymayan haller, sağlık sebepleri, normal emeklilik ve belirli süresinin bitişi nedeniyle hizmet aktının sona ermesi veya feshi dışında kalan hallerde işçi çıkartmalarını üç aylık bir süreyi aşmamak kaydıyla izine bağlamak veya ertelemek,

o) Dernek faaliyetlerini; her dernek hakkında ayrı karar almak ve üç ayı geçmemek kaydıyla durdurmak. Ancak bu yetki aynı dernek hakkında başka yeni nedenler olmadıkça bir defadan fazla kullanılamaz.

ö) Grev ve Lokavt kararlarının uygulanmasını en çok bir aya kadar ertelemek.

MADDE 2. — 2935 sayılı Olağanüstü Hal Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

«Olağanüstü Hal Kanununun verdiği yetkilerin kullanılmasından dolayı tazminat davaları, idare aleyhine, idarî yargıda açılır. İdarenin, kamu görevlisine şahsî kusurdan dolayı rücu edebilmesi, şahsî kusurun çok açık ve ağır olmasına bağlıdır. İlgili Bakanın uygun görüşü olmadıkça rücu davası açılmaz.

MADDE 3. — Bu Kanun Hükmünde Kararname yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan

T. Özal

Devlet Bakanı - Başbakan Yardımcısı

İ. K. Erdem

Devlet Bakanı

K. Oksay

Devlet Bakanı

A. M. Yılmaz

Devlet Bakanı

S. N. Türel

Devlet Bakanı

A. Tenekeci

Devlet Bakanı

İ. Özdağlar

Devlet Bakanı

A. K. Alptemoçin

Adalet Bakanı

M. N. Eldem

Millî Savunma Bakanı

Z. Yavuztürk

İçişleri Bakanı

A. Tanrıyar

Dışişleri Bakanı V.

A. M. Yılmaz

Maliye ve Gümrük Bakanı

V. Arıkan

Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı

M. V. Dinçerler

Bayındırlık ve İskân Bakanı

İ. S. Giray

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı

M. Aydın

Ulaştırma Bakanı V.

İ. S. Giray

Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanı

H. H. Doğan

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

M. Kalemli

Sanayi ve Ticaret Bakanı V.

C. Büyükbaş

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

C. Büyükbaş

Kültür ve Turizm Bakanı

M. M. Taşçioğlu

ANAYASA KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ
METİN

2935 Sayılı Olağanüstü Hal Kanununun 11 inci Maddesine Üç Bent ile Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Kabulü Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Kanun Hükmünde Kararnamenin 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ
METİN

2935 Sayılı Olağanüstü Hal Kanununun 11 inci Maddesine Üç Bent ile Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 2935 sayılı Olağanüstü Hal Kanununun 11 inci maddesine aşağıdaki (n), (o) ve (ö) bentleri eklenmiştir.

«n) İşçinin isteği, ahlak ve iyi niyet kurallarına uymayan haller, sağlık sebepleri, normal emeklilik ve belirli süresinin bitişi nedeniyle hizmet aktinin sona ermesi veya feshi dışında kalan hallerde işçi çıkartmalarını işverenin de durumunu dikkate alarak üç aylık bir süreyi aşmamak kaydıyla izine bağlamak veya ertelemek,

o) Dernek faaliyetlerini; her dernek hakkında ayrı karar almak ve üç ayı geçmemek kaydıyla durdurmak,

ö) Görev ve Lokavt kararlarının uygulanmasını en çok bir aya kadar ertelemek,

MADDE 2. — Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.